

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Aan de leden van de vaste commissie
voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Per email verzonden aan: cie.szw@tweedekamer.nl

DATUM

29 januari 2026

KENMERK

B20260129AB

BETREFT

Debat Participatiewet

BIJLAGEN

-

CONTACT

Aart Bertijn

TELEFOON

06 13204748

E-MAIL

abertijn@vgn.nl

Geachte leden van de vaste commissie,

Op 11 februari 2026 staat het commissiedebat over de Participatiewet geagendeerd. Namens de Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN) vragen wij uw aandacht voor één kernpunt: **waardering en ondersteuning van meedoen naar vermogen, ook wanneer betaald werk (nog) niet haalbaar is.**

In deze brief doen we in dat kader vijf oproepen:

- waardeer maatschappelijk participatie expliciet en gelijkwaardig, want werk is meer dan inkomen;
- stimuleer en ondersteun gemeenten in 2026 bij de verruiming van bijverdiengrenzen tot 27 jaar, het recht op eigen vormgeving van participatie en de ondersteuning bij maatschappelijke participatie;
- zet het programma Simpel Switchen met kracht voort;
- maak werk van een nieuwe regeling voor mensen zonder arbeidsvermogen;
- zorg voor structurele financiering van praktijk-leertrajecten op maat, voor jongeren die vanwege hun beperking niet passen in het beroepsonderwijs.

Werk is meer dan inkomen

Meedoen geeft mensen een identiteit, de mogelijkheid een betekenisvolle bijdrage te leveren en te bouwen aan een groter (sociaal) netwerk en groeiend zelfvertrouwen. Mensen met een beperking hebben talenten, net als ieder ander. Als we die benutten, levert dat veel op: minder zorgvraag, meer arbeidspotentieel en een inclusieve samenleving waarin iedereen meedoet. In de praktijk creëren betrokken werkgevers regelmatig onbetaalde, passende werkplekken die dienen als leer- en ontwikkelplek, een eindplek voor wie niet (verder) kan doorstromen, of een opstap naar betaald werk. Toch werken regels en systemen dit vaak tegen: beleid focust primair op het hebben van betaald werk.

Bezoekadres
Oudlaan 4
3515 GA Utrecht

Postadres
Postbus 413
3500 AK Utrecht

+31 (0)30 273 93 00
info@vgn.nl
vgn.nl

Daarom dringen wij erop aan om de maatschappelijke participatie van mensen met een beperking die duurzaam geen arbeidsvermogen hebben (vrijwilligerswerk, leerwerkplekken, dagbesteding op maat) in het participatiebeleid expliciet en gelijkwaardig te waarderen aan betaald werk.

Op de goede weg, maar houd het tempo vast

Met het Breed Offensief, de Participatiewet in balans (spoor 1) en de banenafpraak zetten we zinvolle stappen. Tegelijk is het belangrijk om het tempo vast te houden.

Zo is het positief dat gemeenten er in 2026 voor kunnen kiezen om al te starten met de verruiming van bijverdiengrenzen tot 27 jaar, het recht op eigen vormgeving van participatie en de ondersteuning bij maatschappelijke participatie. Dit leidt echter ook tot ongewenste 'postcode-verschillen': mensen met een beperking zijn afhankelijk van hun woonplaats, terwijl meedoen een universeel recht is op basis van het VN-verdrag voor mensen met een beperking. We snappen de complexiteit. Daarom is het belangrijk dat het ministerie van SZW gemeenten stimuleert en optimaal ondersteunt om zo snel mogelijk invulling te geven aan de verruiming van de bijverdiengrenzen voor jongeren tot 27 jaar, het recht om zelf vorm te geven aan participatie en de ondersteuning van maatschappelijke participatie.

Daarnaast vraagt maatschappelijke participatie om domein overstijgend beleid. De stap van dagbesteding naar werk is spannend. Daarom moet het eenvoudiger worden om meerjarige domein overstijgende trajecten aan te bieden gericht op de doorstroom naar betaald werk, waarbij indicaties vanuit de Jeugdwet, Wmo, Wajong en Participatiewet 'dakpansgewijs' overlappen. En als het niet lukt? Dan moet iemand automatisch terug kunnen naar de oude situatie, zonder gedoe. Dit geeft vertrouwen en voorkomt uitval. Daarom moet het programma Simpel Switchen de komende jaren met kracht worden voortgezet.

Leg domein overstijgend werken vast in de wettekst

De beleidsopties voor de Participatiewet spoor 2 die in juli 2025 door de staatssecretaris aan u zijn toegezonden en in de technische briefing van 26 november zijn toegelicht, erkennen dat de huidige Participatiewet niet altijd passend is voor mensen zonder of met beperkt arbeidsvermogen. Deze groep wil graag bijdragen, bij voorkeur in een betaalde reguliere baan. Of via beschut werk, voor zolang dat nodig is. En anders onbetaald, in de vorm van dagbesteding, leer-werkplekken of vrijwilligerswerk, als dat de beste plek blijkt om van betekenis te zijn, bij te dragen aan de samenleving en om te zien naar elkaar.

De beleidsoptie om een nieuwe regeling voor mensen zonder arbeidsvermogen te ontwerpen, past hier goed bij. Mensen met een verstandelijke beperking ontwikkelen zich vaak op een andere wijze dan gemiddeld. Het is positief dat in deze aparte regeling tot de 27-jarige leeftijd de nadruk ligt op ontwikkeling en de overstap van dagbesteding naar betaald werk. Belangrijk is dat er daadwerkelijk wordt geïnvesteerd in de ontwikkeling van deze jongeren en dat gemeenten beschikken over de hiervoor benodigde financiële middelen.

Als betaald werk toch niet mogelijk blijkt, rendeert deze investering in een hogere maatschappelijke participatie van mensen met een beperking en naar verwachting lagere zorgkosten. Niet alleen de uitkeringslasten, maar ook de maatschappelijke meerwaarde moet worden meegewogen. De samenwerking tussen de Participatiewet, Wlz, Wmo en Jeugdwet zou niet alleen in de memorie van toelichting moeten worden benoemd, maar verdient een duidelijke plek in de wetten zelf.

Structurele financiering voor leren op maat

Tot slot vragen wij aandacht voor structurele financiering van praktijk-leertrajecten op maat-, voor jongeren die vanwege hun beperking niet passen in het beroepsonderwijs. In de praktijk blijkt dat zij met maatwerkopleidingen die aansluiten bij hun mogelijkheden wel werknemers- en vakvaardigheden kunnen leren. Een voorbeeld hiervan zijn de zogenaamde brancheopleidingen Assistent Groen, Assistent Facilitair en Assistent Logistiek. Deze trajecten worden echter nog niet structureel gefinancierd, terwijl gehandicaptenzorgorganisaties dit vanuit de dagbesteding niet kostendekkend kunnen aanbieden. Daarom is het nodig dat deze opleidingen landelijk worden vergoed in verbinding met het reguliere beroepsonderwijs.

Uiteraard zijn we van harte bereid een nadere toelichting op deze brief te geven of andere vragen te beantwoorden. Daarvoor kunt u contact opnemen met Stijn Verbruggen, coördinator Public Affairs, via sverbruggen@vgn.nl of 06-15862082.

We wensen u een vruchtbaar commissiedebat. Twee miljoen mensen met een beperking en bijna tweehonderdduizend medewerkers in de gehandicaptenzorg rekenen op u.

Met vriendelijke groet,

Theo van Uum
Directeur